

DRETS D'AUTOR I D'IMATGE, PROPIETAT INTEL·LECTUAL

MÒDUL 06. ITINERARI FORMATIU

01

02

ÍNDEX

DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL:
DRETS D'AUTOR I DRETS CONNEXOS 06

1.1 ¿QUÈ ÉS LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL (LPI)?

1.2 NORMATIVA PRINCIPAL

DRETS D'AUTOR 07

2.1 QUÈ SÓN ELS DRETS D'AUTOR? CONCEPTE

2.2 A QUI PROTEGEIXEN ELS DRETS D'AUTOR? L'AUTOR COM A SUBJECTE PROTEGIT PER L'LPI.

- A) AUTORS PER LA LLEI DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL EN LES OBRES ESCÈNIQUES
- B) EL DIRECTOR ESCÈNIC ES CONSIDERA AUTOR PER L'LPI?
- C) L'ESCENÒGRAF I DISSENYADOR DE LLUMS ES CONSIDEREN AUTORS PER L'LPI?

2.3 QUÈ PROTEGEIXEN ELS DRETS D'AUTOR? L'OBRA COM A OBJECTE PROTEGIT PER L'LPI. PER TANT, QUINS REQUISITS HA DE COMPLIR UNA CREACIÓ PER SER SUSCEPTIBLE DE SER PROTEGIDA PELS DRET D'AUTOR?

- A) L'OBRA HA DE SER LITERÀRIA, ARTÍSTICA O CIENTÍFICA I ORIGINAL.
- B) LA IDEA S'HA DE MATERIALITZAR EN UNA OBRA (O EN UN ESBÓS O PART D'UNA OBRA NO CAL QUE ESTIGUI ACABADA PER SER CONSIDERADA PROTEGIBLE).
 - A EFECTES PRÀCTICS, QUÈ VOL DIR AIXÒ? LES IDEES NO SÓN PROTEGIBLES?
 - TIPUS DE SUPORT DE L'OBRA
- C) L'AUTOR HA DE SER UNA PERSONA
 - UNA OBRA CREADA PER UNA MÀQUINA ÉS PROTEGIBLE?
 - QUÈ SUCCEEIX EN CAS DE COAUTORIA, SEGONS LA RELACIÓ QUE HI HA ENTRE ELS DIFERENTS CREADORS DE L'OBRA?
 - OBRA EN COL·LABORACIÓ
 - OBRA COL·LECTIVA
 - COM SÉ SI ESTIC CREANT UNA OBRA EN COL·LABORACIÓ O COL·LECTIVA?

2.4 TIPUS D'OBRES PROTEGIBLES PELS DRETS D'AUTOR. SEGONS SI ÉS UNA OBRA ORIGINÀRIA O ÉS DERIVADA D'UNA PREEXISTENT

- A) OBRA ORIGINÀRIA (O PREEXISTENT)
- B) OBRA DERIVADA
- C) OBRA COMPOSTA

03

DRETS D'AUTOR. DRETS MORALS I DRETS PATRIMONIALS

18

3.1 DRETS MORALS

- A) DRET DE PATERNITAT/MATERNITAT
- B) DRET DE PRIMERA DIVULGACIÓ DE L'OBRA
- C) DRET D'INTEGRITAT DE L'OBRA
- D) DRET A MODIFICAR L'OBRA
- E) DRET A RETIRAR L'OBRA DEL COMERÇ
- F) DRET D'ACCÉS A L'EXEMPLAR ÚNIC O RAR DE L'OBRA

3.2 DRETS D'EXPLOTACIÓ PATRIMONIALS O ECONÒMICS

- A) QUI POT SER EL TITULAR D'AQUESTS DRETS?
- B) COM ES MATERIALITZEN A LA PRÀCTICA AQUESTS DRETS PATRIMONIALS ECONÒMICS?
 - DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ
 - DRET DE REPRODUCCIÓ
 - DRET DE DISTRIBUCIÓ
 - DRET DE COMUNICACIÓ PÚBLICA
 - ACTES DE COMUNICACIÓ PÚBLICA HABITUALS EN EL SECTOR DE LES ARTS ESCÈNIQUES I VIVES
 - Modalitat d'explotació escènica
 - Modalitat de difusió
 - Modalitat d'accés digital
 - QUÈ CAL TENIR EN COMPTE RESPECTE DE L'EXERCICI D'AQUEST DRET?
 - EN EL NOSTRE SECTOR, EL DRET DE COMUNICACIÓ PÚBLICA I EL DRET DE TRANSFORMACIÓ ES MANIFESTEN EN DUES DIRECCIONS.
 - DRET DE TRANSFORMACIÓ
 - LÍMIT TEMPORAL DELS DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ
 - DRETS DE SIMPLE REMUNERACIÓ ECONÒMICA

04

LA CESSIÓ DELS DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ

24

4.1 QUI POT CEDIR ELS DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ?

4.2 QUI NS SÓN ELS DRETS QUE ES PODEN CEDIR?

4.3 CARACTERÍSTIQUES DE LA CESSIÓ QUE HEM DE TENIR EN COMPTE A L'HORA DE REDACTAR UN CONTRACTE

- A) OBLIGAR-SE A REDACTAR UN CONTRACTE TÉ DIVERSOS EFECTES POSITIVS
- B) OBJECTE DEL CONTRACTE
- C) CARACTERÍSTIQUES DE LA CESSIÓ
 - VERBAL O ESCRITA (RECOMANEM SEMPRE PER ESCRIT).
 - EN EXCLUSIVA O NO
 - CONTRAPRESTACIÓ: A CANVI D'UNA RETRIBUCIÓ O GRATUÏTA.
 - OBLIGACIÓ QUE LA REMUNERACIÓ SIGUI PROPORCIONADA
 - PROCEDIMENT DE REVISIÓ DEL PREU PACTAT
 - OBLIGACIÓ DE TRANSPARÈNCIA
 - PER UN PAÍS O PER MÉS D'UN.
 - PER UN PERÍODE DE TEMPS CONCRET FINS AL MÀXIM DE TEMPS DE PROTECCIÓ DELS DRETS (VIDA DE L'AUTOR + 70 ANYS DESPRÉS DE LA MORT).
 - PER UNA MODALITAT D'EXPLOTACIÓ CONCRETA, PER MÉS D'UNA O PER TOTES LES EXISTENTS AL MOMENT DE LA SIGNATURA.
- D) LÍMITS ALS DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ
 - LÍMITS I EXCEPCIONS
 - EXCEPCIONS LEGALS
 - CÒPIA PRIVADA
 - DRET DE CITA
 - LÍMITS A L'EXPLOTACIÓ EXCLUSIVA
- E) MENCIO ESPECIAL A LA PARÒDIA, PASTITX I MINERIA DE TEXTOS I DADES
 - PARÒDIA
 - PASTITX
 - MINERIA DE TEXTOS I DADES
- F) PRINCIPIS I CRITERIS INTERPRETATIUS
 - TEST DELS TRES PASSOS
 - PROPORCIONALITAT I EQUILIBRI

05

TIPUS DE CONTRACTES DE CESSIÓ DE DRETS

32

5.1 CREACIÓ D'UNA OBRA PER ENCÀRREC

- A) ENCÀRREC DERIVAT D'UN CONTRACTE LABORAL
- B) ENCÀRREC DERIVAT D'UN ACORD MERCANTIL (CONTRACTE DE PRESTACIÓ DE SERVEIS).
 - CARACTERÍSTIQUES

5.2 CONTRACTE DE REPRESENTACIÓ TEATRAL I EXECUCIÓ MUSICAL

- A) QUÈ ÉS?
- B) LÍMIT TEMPORAL
- C) LÍMIT TEMPORAL PER INICIAR LES REPRESENTACIONS
- D) LÍMIT TERRITORIAL
- E) MITJANS O MODALITATS D'EXPLOTACIÓ
- F) OBLIGACIONS DE L'AUTOR (CEDENT)
- G) OBLIGACIONS DE L'EMPRESARI (CESSIONARI)
- H) CAUSES DE RESOLUCIÓ ESPECÍFIQUES DEL CONTRACTE
- I) CAUSA D'EXTINCIÓ ESPECÍFICA DEL CONTRACTE
- J) MODEL DE CONTRACTE DE REPRESENTACIÓ TEATRAL I EXECUCIÓ MUSICAL

06

ELS DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL DELS ARTISTES

39

6.1 DEFINICIÓ D'ARTISTA INTÈRPRET I EXECUTANT

6.2 DRETS MORALS

- A) DRET AL RECONeixEMENT DEL SEU NOM SOBRE LES INTERPRETACIONS I EXECUCIONS
- B) DRET A LA INTEGRITAT
- C) DRET A DOBLAR-SE EN LES LLENGÜES PRÒPIES

6.3 DRETS PATRIMONIALS O ECONÒMICS EXPRESSAMENT RECONEGUTS ALS ARTISTES

- A) DRET DE FIXACIÓ
- B) DRET DE REPRODUCCIÓ
- C) DRET DE COMUNICACIÓ PÚBLICA
- D) DRET DE DISTRIBUCIÓ
- E) LÍMIT TEMPORAL
- F) CESSIÓ DELS DRETS PATRIMONIALS
 - QUI ESTÀ LEGITIMAT A CEDIR ELS DRETS?
 - QUÈ POT CEDIR?
 - COM ELS POT CEDIR?

G) CONTRACTE DE CESSIÓ DE DRETS

- CARACTERÍSTIQUES
 - EXCLUSIVA O NO EXCLUSIVA
 - PER UNA QUANTITAT DE DINERS O GRATUÏTAMENT
 - PER UN TEMPS CONCRET O EL MÀXIM QUE PERMET L'LPI
 - PER UNS MITJANS CONCRETS DE DIFUSIÓ
 - PER UN TERRITORI CONCRET

H) CESSIÓ DELS DRETS EN EL MARC D'UN CONTRACTE LABORAL ARTÍSTIC

6.4 DRETS DE SIMPLE REMUNERACIÓ

07

LES ENTITATS COL·LECTIVES DE GESTIÓ DE DRETS I EL REGISTRE DE L'OBRA

44

7.1 QUÈ ÉS UNA ENTITAT DE GESTIÓ?

7.2 SOCIETAT GENERAL D'AUTORES I EDITORES (SGAE)

A) CREADOR QUE VOL REGISTRAR UNA PEÇA

○ QUIN PERCENTATGE ES COBRA PELS DRETS DE COMUNICACIÓ PÚBLICA?

B) CREADOR QUE VOL SOL·LICITAR L'AUTORITZACIÓ D'ÚS D'UNA PEÇA (DRAMÀTICA O MUSICAL) REGISTRADA A LA SGAE

C) I SI NO VULL REGISTRAR LA MEVA PEÇA A LA SGAE?

7.3 I COM A INTÈRPRET? A PROPÒSIT D'AIISGE

08

EL DRET A LA PRÒPIA IMATGE

48

8.1 CARACTERÍSTIQUES DEL DRET A LA PRÒPIA IMATGE

8.2 QUÈ ES CONSIDERA UNA INTROMISSIÓ IL·LEGÍTIMA?

8.3 EXCEPCIONS

8.4 QUÈ ES POT RECLAMAR?

8.5 EL DRET D'IMATGE EN LES ARTS ESCÈNIQUES

8.6 INTÈRPRETS QUE ACTUEN EN UNA PEÇA

8.7 PERSONES QUE SURTEN DE PÚBLIC EN UNA PEÇA

INTRODUCCIÓ

En el sisè mòdul tractarem com es relacionen els drets de propietat intel·lectual —drets d'autor i drets connexos dels artistes intèrprets i executants— amb la pràctica escènica.

Aquesta formació es dirigeix a professionals del món de les arts escèniques ~~que volen conèixer i gestionar els seus drets en l'àmbit de la propietat intel·lectual i de la imatge.~~

L'objectiu principal d'aquest dossier és informar-vos sobre els drets de propietat intel·lectual que es generen a partir de la creació i exhibició d'una peça escènica.

Aquest dossier s'estructura en tres apartats.

01
Drets de propietat intel·lectual: drets d'autor i drets connexos

02
Entitats de gestió i registre d'obra

03
Drets d'imatge

~~L'enfocament d'aquest mòdul de contingut és que disposeu d'una guia a la qual pugueu dirigir-vos per tenir un mapa dels aspectes bàsics a tenir en compte quan produïu una peça i l'exhibiu.~~

Ara bé, us recomanem que, en cas que tingueu cap dubte, sol·liciteu un assessorament professional, ~~que relacioni la normativa amb el vostre cas concret.~~

01

DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL:

DRETS D'AUTOR I DRETS CONNEXOS

1.1 Què és la propietat intel·lectual?

La propietat intel·lectual protegeix les creacions originals literàries, artístiques i científiques. En aquest context es distingeixen:

Drets d'autor: es generen per la creació d'una obra original.

Inclouen els **drets morals** (irrenunciables i inalienables, que garanteixen el reconeixement i la integritat de l'obra) i els **drets patrimonials** (que permeten explotar econòmicament l'obra).

Drets connexos: protegeixen les interpretacions i execucions d'artistes, productors i altres titulars

(com els intèrprets, els productors de fonogrames, etc.) i també es divideixen entre **drets morals i drets patrimonials**.

/ IMPORTANT

Una obra original està protegida pel sol fet d'existir, no cal registrar-la.

Ara bé, tot i no ser obligatori, és recomanable registrar-la per tenir una prova d'autoria

1.2 Normativa principal

Els drets de propietat intel·lectual estan regulats principalment en el Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, que regularitza, aclareix i harmonitza les disposicions legals vigents sobre la matèria (d'ara endavant, LPI).

ANAR A L'ENLLAÇ
Reial Decret legislatiu

02

DRETS D'AUTOR

DRETS D'AUTOR I DRETS CONNEXOS

2.1 Què són els drets d'autor? Concepte

No és senzill definir què protegeixen els drets d'autor, sobretot perquè una obra literària, artística o creativa és una obra intangible, és a dir, etèria.

Quan creeu una obra original, aquesta automàticament genera uns drets d'autor que es divideixen en drets morals i drets d'explotació o econòmics.

Pel que respecta als **drets morals**, són facultats personals dels autors i mai podran renunciar a ells ni vendre'ls.

Pel que fa als **drets d'explotació o econòmics**, en el fons estem parlant de drets que protegeixen la propietat i la possessió de l'obra per part dels autors: **el dret exclusiu a explotar l'obra i la possibilitat de cedir alguna facultat o totes en les quals es materialitzen aquests drets.**

/ RECORDEU

La propietat intel·lectual que es genera d'una obra neix pel simple fet de la seva creació i, com a tal, correspon a l'autor.

És a dir, **no cal registrar l'obra perquè l'autor pugui exercir-ne els drets. La norma protegeix a l'autor pel sol fet de crear l'obra**; no és necessària la inscripció prèvia en el Registre de la Propietat Intel·lectual o en l'entitat de gestió corresponent.

Ara bé, sempre és recomanable registrar l'obra per protegir-la o si es prefereix que l'entitat cobri els drets que es generen per a cada exhibició de la peça escènica (comunicació pública).

2.2 A qui protegeixen els drets d'autor? L'autor com a subjecte protegit per l'LPI

Tanmateix, es considera **autor** de l'obra la persona natural que crea alguna obra literària, artística científica.

A / Autors en les obres escèniques segons l'LPI

Es considera autor la persona natural que ha creat una obra literària, artística o científica susceptible de ser protegida pels drets d'autor (és a dir, que sigui susceptible de ser percebuda per tercers i compleixi el criteri d'originalitat).

En aquest punt, és important remarcar que les persones jurídiques, de manera general, no poden ser considerades autors, però sí que es poden beneficiar en alguns casos de la protecció que la norma dona als autors.

Si relacionem el concepte d'autor amb les creacions que habitualment es donen en l'àmbit escènic, podem recollir la llista següent dels autors habituals (en cap cas, aquesta és una llista tancada):

- Dramaturgs
- Coreògrafs
- Compositors de música
- Creadors de pantomimes, en què el mitjà d'expressió fonamental és el llenguatge del cos: moviments, gestos, etc.
- Creadors d'obres de marionetes

/ RECORDEU

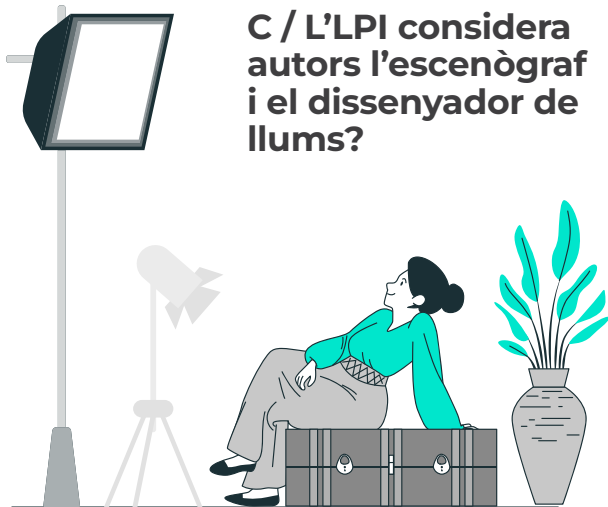
B / El director escènic, el considera autor L'LPI?

No, ja que la mateixa norma reconeix tant al director escènic com al director d'orquestra els drets reconeguts als intèrprets i executants (no als autors).

Tot i això, part de la doctrina jurídica (reflexió teòrica de les normes) **considera**

~~que, en cas que la posada en escena presenti un grau important d'originalitat, es podria intentar defensar que es tracta d'una obra protegible i, per tant, el director escènic hauria de ser considerat autor.~~

Aquesta teoria ara mateix no té reconeixement legal, però està bé tenir-la en compte.

C / L'LPI considera autors l'escenògraf i el dissenyador de llums?

Aquestes són qüestions controvertides que cal estudiar amb **deteniment**.

Ara bé, actualment, i si ens remetem a una aplicació estricta de la norma, generalment no estan protegits pels drets d'autor.

~~Tot i això~~, sempre és recomanable estudiar el cas concret.

2.3 Què protegeixen els drets d'autor? L'obra com a objecte protegit per l'LPI

L'objecte que protegeixen és l'obra entesa com una creació literària, artística o científica feta per una persona física que sigui original i estigui expressada en un suport o mitjà tangible o intangible.

Aquesta definició és bàsica per entendre la dinàmica dels drets d'autor.

/ IMPORTANT

Per tant, quins requisits ha de complir una creació per ser susceptible de ser protegida pels drets d'autor?

- Obra original literària, artística o científica.
- La idea s'ha de materialitzar en una **obra**.
- L'autor ha de ser una persona.

a / L'obra ha de ser original literària, artística o científica.

La interpretació de què es considera una obra literària, artística o científica és àmplia. Ara bé, el que determina si una obra d'aquestes característiques és protegible per l'LPI és la seva originalitat.

Originalitat de l'obra

Tot i que aquest és un concepte complex amb moltes interpretacions per part de la doctrina i la jurisprudència (la jurisprudència espanyola i la comunitària es decanten per teories diferents a l'hora de valorar aquest requisit), **es podria resumir que una obra es considera original quan:**

- **No és una còpia d'una obra precedent i presenta certa singularitat i riquesa creativa** (com veurem més endavant, mereixen una menció a banda les obres derivades, és a dir, les que sorgeixen d'una obra preexistent i que estan degudament autoritzades per l'autor original).
- **Quan d'alguna manera aporta certa novetat (que pot ser tant formal com de contingut) i/o és reflex de la personalitat o món de l'autor.**

Cal remarcar també que, com més original és una obra, més efectes de protecció desplega la normativa de propietat intel·lectual.

Per facilitar l'aplicació de la norma, **el Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, que regularitza, aclareix i harmonitza les disposicions legals vigents sobre la matèria recull una llista d'exemples del que es considera obra, tot i que és molt important saber que no és una llista tancada.**

Article 10. Obres i títols originals.

1. Són objecte de propietat intel·lectual totes les creacions originals literàries, artístiques o científiques expressades per qualsevol mitjà o suport, tangible o intangible, actualment conegut o que s'inventi en el futur, incloent-hi entre altres:

- a) Els llibres, fullets, impresos, epistolaris, escrits, discursos i al·locucions, conferències, informes forenses, explicacions de càtedra i **qualsevol** altres obres de la mateixa naturalesa.
- b) Les composicions musicals, amb lletra o sense.
- c) **Les obres dramàtiques i dramaticomusicals, les coreografies, les pantomimes i, en general, les obres teatrals.**

d) *Les obres cinematogràfiques i qualssevol altres obres audiovisuals.*

e) *Les escultures i les obres de pintura, dibuix, gravat, litografia i les historietes gràfiques, tebeos o còmics, així com els seus assajos o esbossos i les altres obres plàstiques, siguin aplicades o no.*

f) *Els projectes, plànols, maquetes i dissenys d'obres arquitectòniques i d'enginyeria.*

g) *Els gràfics, mapes i dissenys relatius a la topografia, la geografia i, en general, a la ciència.*

h) *Les obres fotogràfiques i les expressades per procediment anàleg a la fotografia.*

i) *Els programes d'ordinador.*

2. El títol d'una obra, si és original, queda protegit com a part de l'obra. »

B / La idea s'ha de materialitzar

/ RECORDEU

Amb què ens podem quedar de la lectura d'aquest article?

Que són protegibles **les parts d'una obra** sempre que siguin **separables i compleixin el requisit d'originalitat (com un títol)**.

Una obra en procés (esborranys i projectes) també és protegible.

- **La idea s'ha de materialitzar en una obra** (o en un esbós o part d'una obra; no cal que estigui acabada per ser considerada protegible).

A EFECTES PRÀCTICS, QUÈ VOL DIR AIXÒ? LES IDEES NO SÓN PROTEGIBLES?

Les idees no les protegeix l'LPI. Així, si jo tinc una idea original, però aquesta idea no es concreta en una creació intel·lectual o de l'esperit, no serà protegible per l'LPI.

Com que el concepte d'obra és immaterial (és a dir, que la creació és autònoma del suport en el qual aquesta es mostra al món), és fàcil confondre idea amb obra i obra amb el suport en el qual es **materialitza**.

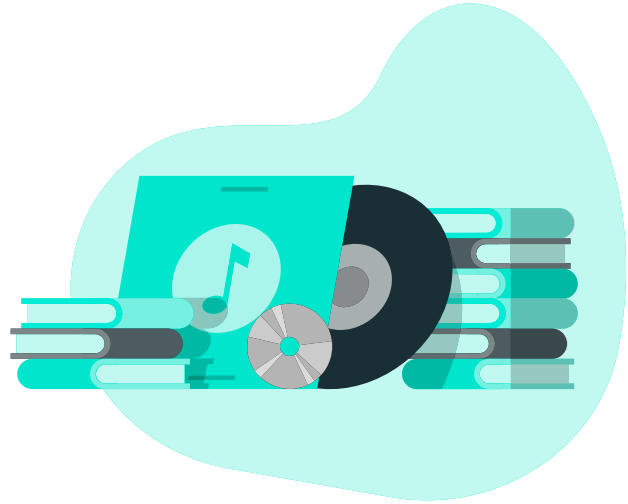
En aquest cas, l'autor de l'obra serà aquesta persona que ha donat cos a la idea en un corpus.

Hi ha maneres de revertir aquesta situació?

Sí. Com veure'm en aquest dossier, es pot signar un contracte d'encàrrec d'obra previ pel qual el dramaturg us cedeixi en exclusiva i pel màxim temps possible els drets econòmics que deriven de l'obra o bé crear l'obra en coautoria i recollir-ho en un document.

Com hem vist, els drets morals sempre seran propietat de l'autor original.

En aquest cas, l'autor de l'obra serà aquesta persona que ha donat cos a la idea en un corpus

Així, l'obra ha de ser susceptible de ser **percebuda** a través dels sentits per tercers. Perquè una obra sigui protegible ha de ser susceptible de ser exterioritzada, és a dir, ha de tenir **la qualitat de ser percebuda per altres persones** (encara que a la pràctica mai sigui posada a disposició del públic i, per tant, ningú l'hagi gaudit).

Perquè una obra pugui ser compartida, l'habitual és que hagi de ser recollida en un suport (per exemple, enregistrar una peça musical o editar-la en un disc).

Tot i que és molt difícil des del punt de vista teòric separar **obra (*corpus mysticum*) de suport (*corpus mechanicum*)**, és important que no les confonguem a l'hora d'estudiar l'abast dels drets d'autor. És a dir, que jo sigui el propietari d'un disc de vinil no em dona dret a posar a disposició del públic el seu contingut fora de l'àmbit domèstic.

Així, en funció del suport, l'exteriorització d'una obra pot ser:

- **Tangible:** llibre, quadre, llibret de dramàtica, partitura, disc, instal·lació de videoart...
- **Intangible:** representació d'una peça escènica o coreografia, interpretació musical, improvisació musical, performance...
- **Duradora:** llibre, quadre, llibret de dramàtica, partitura, disc...
- **Passatgera:** representació d'una peça escènica o coreografia, interpretació musical, improvisació musical, performance, instal·lació de videoart...
- **Directa:** representació d'una peça escènica o coreografia, interpretació musical, improvisació musical, performance...
- **Mediada per una instal·lació o mecanisme tècnic:** llibre, quadre, llibret de dramàtica, partitura, disc, instal·lació de videoart...

C / L'autor ha de ser una persona

Així, una obra creada per una màquina no és protegible (ara bé, si utilitzeu la màquina com a mitjà per a la creació —per exemple, una cançó electrònica creada amb un sintetitzador— sí que hauria de ser considerada protegible.

/ IMPORTANT

UNA OBRA CREADA PER UNA MÀQUINA ÉS PROTEGIBLE?

Ha de ser la persona qui prengui les decisions que dotaran l'obra d'un contingut singular.

Així, si un programa d'IA crea una obra, aquesta no serà protegible pels drets d'autor.

Ara bé, si utilitzeu un programa d'IA com a eina per crear l'obra, sí que serà protegible. Com podeu observar, la línia és fina i difusa, tot i que entenem que amb el temps i l'ús d'aquest tipus de tecnologies s'anirà definint de manera més clara.

QUÈ SUCCEEIX EN CAS DE COAUTORIA, SEGONS LA RELACIÓ QUE HI HA ENTRE ELS DIFERENTS CREADORS DE L'OBRA?

Segons la relació entre les persones que participen en el procés de creació:

Obra en col·laboració: és aquella obra original que sorgeix de la col·laboració de **dife**-rents autors i, per tant, tots **tenen** els drets que la norma proporciona als autors.

Així, tant per modificar com per divulgar l'obra, es necessita el consentiment de tots els autors. Ara bé, un cop divulgada, un autor no pot negar-se de manera injustificada a l'explotació de l'obra en la manera en què s'ha divulgat

El percentatge de participació d'autoria es pactarà entre les parts.

Si no hi ha acord, es pot recórrer als jutjats i tribunals.

Les diferents participacions dels autors poden ser distingibles entre ells o inseparables.

Per exemple, un solo de circ pot ser una obra separable i distingible de la peça escènica en la qual està inclosa. També pot passar que la participació sigui distingible, però que per si sola no tingui valor artístic o creatiu original.

/ IMPORTANT

En cas que les aportacions siguin separables entre elles i tinguin valor artístic per si mateixes, els **autors poden pactar que les podran explotar cadascuna pel seu compte, sempre que no causi un perjudici a l'obra en col·laboració.**

Obra col·lectiva: és aquella obra original creada sota la iniciativa i coordinació d'una persona física o jurídica. Així, estem davant d'una creació única i autònoma que està conformada per aportacions de diferents persones.

La persona que engega i coordina el projecte serà la reconeguda com a autor de l'obra, llevat que les persones que han participat en el procés pactin el contrari.

Ara bé, que la coordinadora sigui qui ostenti la condició d'autor no hauria de ser obstacle perquè, sempre que sigui possible, cada autor d'una part separable i distingible de la peça tingui reconegut el dret de paternitat (dret moral) en relació amb la seva part.

Tal com succeeix en les obres en col·laboració, en cas que les aportacions siguin separables entre elles, es podrà pactar que cada autor podrà explotar la seva part per compte propi, sempre que no causi un perjudici a l'obra col·lectiva.

/ RECORDEU

Com sé si estic creant una obra en col·laboració o col·lectiva?

Com es pot observar, els límits entre les obres en col·laboració i les col·lectives són molt difusos i la norma atorga molta autonomia a les parts.

Per tant, és molt important **pactar per escrit les condicions de la creació abans de començar a treballar.**

Així, per una banda, cada persona sabrà quines són les condicions de participació en la creació i podrà escollir formar-hi part, o no, de manera conscient i informada i, a més, evitarem conflictes derivats de la falta de claredat a l'hora de plantejar les condicions.

En aquest apartat hem intentat definir les qualitats que determinen que una creació literària, artística o científica sigui considerada obra protegible pels drets de propietat intel·lectual.

2.4 Tipus d'obres protegibles pels drets d'autor

Un cop coneguts els requisits que es necessiten per considerar una obra protegible per l'LPI, passarem a veure quins tipus d'obres combinen les diferents característiques.

Segons si és una obra originària o és derivada d'una de preexistent

Obra originària (o preexistent)

És aquella creació que ha partit de zero, és a dir, que es basa en una idea o diverses, i no en una obra anterior ~~(que pot estar protegida pels drets de propietat intel·lectual o no).~~

Obra derivada

És aquella obra que es basa en una obra preexistent o **originària**. Per exemple, una obra de teatre basada en una novel·la.

L'LPI recull una llista no exhaustiva de les obres que es consideren derivades:

Article 11. Obres derivades.

Sense perjudici dels drets d'autor sobre l'obra original, també són objecte de propietat intel·lectual:

1r Les traduccions i adaptacions.

2n Les revisions, actualitzacions i anotacions.

3r Els compendis, resums i extractes.

4t Els arranjaments musicals.

*5è **Qualsevol** transformacions d'una obra literària, artística o científica.*

Cal tenir en compte que:

L'obra derivada ha de ser una obra autònoma de la preexistent.

Aquesta obra diferent també ha de complir els requisits de creació humana original per ser protegida per l'LPI.

Perquè es consideri obra derivada, és necessari que entre l'obra originària i la derivada hi hagi algun tipus de similitud formal. Per tant, una composició musical no pot ser considerada obra originària d'una obra dramàtica. Tanmateix, com que són qüestions complexes, l'ideal és assessorar-se amb un professional.

Per poder transformar una obra preexistent que no és de domini públic, és imprescindible posar-se en contacte amb l'autor o autors d'aquesta perquè cedeixin el dret de transformació.

És a dir, en cas que l'obra preexistent o originària estigui protegida pels drets d'autor, haurem de demanar el dret de transformació a l'autor (o al titular d'aquest dret) per poder transformar-la.

Obra composta

Hi ha obres que no transformen una d'anterior, però que la incorporen.

Per exemple, una peça escènica que incorpora una cançó que ja existeix.

En aquest cas, si la cançó està protegida pels drets d'autor, hauríeu de demanar la cessió del dret de comunicació pública (disposició davant el públic) de la cançó per incorporar-la a la peça teatral.

/ IMPORTANT

En aquest punt, s'ha de tenir en compte que els drets de comunicació pública protegeixen tant els autors com **els** artistes (intèrprets o executants).

Així, per exemple, una peça musical de Mozart està lliure de drets d'autor, però pot ser que la interpretació **de la** pianista, protegida 50 anys, de la peça de Mozart sí que estigui protegida pels drets connexos. Per tant, no hauríeu de demanar els drets de comunicació pública als hereus de Mozart, però sí el dret de comunicació pública de **la** pianista

03

DRETS D'AUTOR. DRETS MORALS I DRETS PATRIMONIALS

3.1 Drets morals

A diferència del sistema anglosaxó, la legislació espanyola és clarament defensora dels drets morals, reconeguts per als autors i els artistes intèrprets o executants.

Així, els autors no poden renunciar ni transmetre aquests drets (són irrenunciables i inalienables) i acompanyen l'autor o a l'artista intèrpret o executant durant tota la seva vida i als seus hereus.

Alguns drets morals no tenen límit temporal, com és el cas del dret de paternitat o el d'integritat de l'obra.

La Llei de propietat intel·lectual espanyola vigent reconeix a l'autor els drets següents:

- **De paternitat/maternitat.** És el dret a exigir el reconeixement de la vostra condició d'autor de l'obra i a determinar si aquesta divulgació ha de fer-se amb el vostre nom, sota pseudònim o signe, o anònimament. Aquest dret no prescriu.
- **D'integritat de l'obra.** És el dret a exigir el respecte a la integritat de l'obra i impedir qualsevol deformació, modificació, alteració o atemptat contra ella que suposi un perjudici per als vostres interessos o per a la vostra reputació.
- **De primera divulgació de l'obra.** És el dret de l'autor a decidir si la vostra obra ha de ser divulgada i en quina forma. ~~Aquest dret no prescriu.~~ En cas que l'autor no l'hagués divulgat, els hereus podrien decidir la divulgació de l'obra en un període de 70 anys a comptar de la seva mort.
- **A modificar l'obra,** sempre que respecteu els drets d'explotació econòmics o patrimonials adquirits per terceres persones i les exigències de protecció de béns d'interès cultural.

• **A retirar l'obra del comerç**, per canvi de les seves conviccions intel·lectuals o morals, amb una indemnització prèvia de danys i perjudicis a les persones titulars de drets d'explotació econòmics o patrimonials (si n'hi ha). En el supòsit que en la vostra qualitat d'autors decidíssiu reprendre l'explotació de l'obra, hauríeu d'oferir preferentment els drets corresponents a l'anterior titular i en condicions raonablement similars a les originàries.

• **D'accés a l'exemplar únic o rar de l'obra**, quan es trobi en poder d'una altra persona, a fi d'exercir el dret de divulgació o qualsevol altre que li correspongui.

No aprofundirem molt més en els drets morals, tot i que, si és del vostre interès, podeu trobar molta informació al respecte.

19

3.2 Drets d'explotació patrimonials o econòmics

Com exposàvem en el primer capítol, els drets d'autor no deixen de ser drets de propietat i/o possessió sobre un bé immaterial.

Aquesta és una idea important a l'hora d'entendre com podem disposar d'aquests drets (tant quan en som els autors i els volem cedir, com quan necessitem demanar l'autorització a **tercers** autors per poder, per exemple, incorporar la seva obra a la nostra o representar públicament una dramatúrgia).

/ RECORDEU

Qui pot ser el titular d'aquests drets?

- L'autor de l'obra.
- Els seus hereus.
- Terceres persones (imaginem el cas que l'autor ha cedit els drets patrimonials de la seva obra teatral a un productor).

En aquest capítol cal tenir clar que, quan ens referim als autors, en realitat estem ampliant el concepte a hereus o titulars dels drets.

Com es materialitzen a la pràctica aquests drets patrimonials o econòmics?

Primer de tot, l'LPI fa una primera diferenciació entre:

DRETS EXCLUSIUS
D'EXPLOTACIÓ

DRETS DE SIMPLE
REMUNERACIÓ

DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ

Els drets exclusius d'explotació corresponen de manera exclusiva a l'autor o autors.

És important tenir clar que l'LPI divideix els drets exclusius d'explotació en quatre facultats diferenciades i els **autors poden disposar de cadascun d'ells de manera separada**.

Això vol dir que l'autor pot decidir cedir el dret de comunicació pública, però mantenir el dret de distribució. En aquest apartat en resumirem els quatre, tot tenint en compte que les facultats que se cedeixen de manera habitual en el sector de les arts escèniques són el dret de comunicació pública i el dret de transformació.

El **dret de reproducció** reconeix la facultat exclusiva de l'autor a permetre, o prohibir, la fixació de la seva obra en un suport tangible o intangible amb la finalitat d'obtenir còpies (per exemple, còpies d'un llibret de dramatúrgia) o posar l'obra a disposició del públic (per exemple, emissió d'una peça escènica per un mitjà audiovisual).

La fixació pot ser:

- D'una part de l'obra o de la seva totalitat
- De manera directa o indirecta.
- Provisional o permanent
- Per qualsevol mitjà o forma.

El **dret de distribució** reconeix a l'autor la facultat d'autoritzar aquells actes que permeten posar a disposició del públic l'original o la còpia tangible de la seva obra mitjançant la venda, lloguer, préstec o de qualsevol altra forma. Perquè hi hagi distribució és imprescindible que l'obra es manifesti en un suport físic i que es posi a disposició del públic (amb pagament previ o de manera gratuïta).

Un exemple seria la comercialització del llibret de dramatúrgia editat en format paper en les llibreries o en els mateixos teatres.

El **dret de comunicació pública** reconeix a l'autor la facultat exclusiva d'autoritzar que una pluralitat de persones puguin tenir accés a l'obra sense una distribució prèvia d'aquesta (és a dir, no cal disposar d'una còpia material per accedir-hi).

El dret de comunicació pública pot ser simultani a l'exhibició de l'obra (per exemple, l'emissió per streaming simultani a la representació de la peça en un teatre) o no coincidir a l'espai temps amb aquesta (per exemple, la posada a disposició d'una peça escènica en una plataforma de VOD (vídeo a demanda) com és Filmin o HBO).

L'LPI recull una llista oberta dels actes que es consideren comunicació pública. A efectes de les arts escèniques, en remarcuem els següents:

Article 20. Comunicació pública.

2. Especialment, són actes de comunicació pública:

a) Les representacions escèniques, recitacions, dissertacions i execucions públiques de les obres dramàtiques, dramaticomusicals, literàries i musicals mitjançant qualsevol mitjà o procediment.

c) L'emissió de qualssevol obres per radiodifusió o per qualsevol altre mitjà que serveixi per a la difusió sense fil de signes, sons o imatges. El concepte d'emissió comprèn la producció de senyals portadors de programes cap a un satèl·lit, quan la recepció de les mateixes pel públic no és possible sinó a través d'entitat distinta de la d'origen.

i) La posada a disposició del públic d'obres, per procediments amb fil o sense fil, de tal forma que qualsevol persona pugui accedir-hi des del lloc i en el moment que elegeixi.

Actes de comunicació pública habituals en el sector de les arts escèniques i vives

Per tant, en el sector de les arts escèniques podem dir que són habituals els actes de comunicació pública que suposen:

Modalitat d'exploració escènica: com és la representació en directe d'una peça escènica davant un públic.

Modalitat de difusió: com és l'emissió en directe o en diferit de la representació d'una peça escènica per qualsevol mitjà audiovisual o radiofònic.

Modalitat d'accés digital: com és la posada a disposició de la peça escènica a través de plataformes VOD (vídeo a demanda).

Què cal tenir en compte respecte de l'exercici d'aquest dret?

Aquest dret té una especificitat molt important envers els altres i que, a més, és molt rellevant dintre del nostre sector.

Si ens centrem en la pràctica escènica, aquesta quantitat la podeu cobrar directament de l'espai escènic en el qual representeu la peça o a través de la SGAE.

Per tant, cal tenir en compte aquest fet quan signeu el contracte d'exhibició de la vostra peça escènica amb l'organització o producció de l'espectacle.

Com es veurà a l'apartat de drets connexos dels artistes intèrprets i executants, també tenen reconegut el dret de comunicació pública sobre la seva interpretació fixada en un suport.

El **dret de transformació** reconeix la facultat exclusiva de l'autor a permetre la modificació i transformació de la seva obra. Per altra banda, l'obra derivada original és una obra **protegit** de ple dret i el seu autor serà reconegut com a tal i podrà exercir tots els drets i facultats que li atorga l'LPI.

Així, l'obra originària o preexistent seria, per exemple, la novel·la Canto jo i la muntanya balla.

L'obra transformada seria l'obra teatral de Canto jo i la muntanya balla.

/ IMPORTANT

És un dret a favor dels autors que genera un benefici econòmic cada cop que succeeix (en directe o per altres mitjans).

Cada cop que es representa una peça teatral davant un públic o s'emet per un mitjà o canal es genera una quantitat econòmica a favor dels autors.

Aquest és un punt que moltes companyies no tenen en compte i, per tant, estan regalant uns diners que els corresponen.

/ RECORDEU

En el nostre sector, el dret de comunicació pública i el dret de transformació es manifesten en dues direccions.

Quan necessiteu demanar la cessió del dret a favor vostre d'una obra d'una altra disciplina **per adaptar-la al format escènic** (com pot ser l'**adaptació** teatral d'una novel·la) o quan sou vosaltres que podeu cedir el dret de transformació de la vostra obra, per exemple **una dramatúrgia que**

Límit temporal dels drets exclusius d'exploració

Els drets **patrimonials** són protegibles durant tota la vida de l'autor + 70 anys a comptar de l'1 de gener immediatament posterior a la data de la mort (seran drets heretats pels hereus de l'autor).

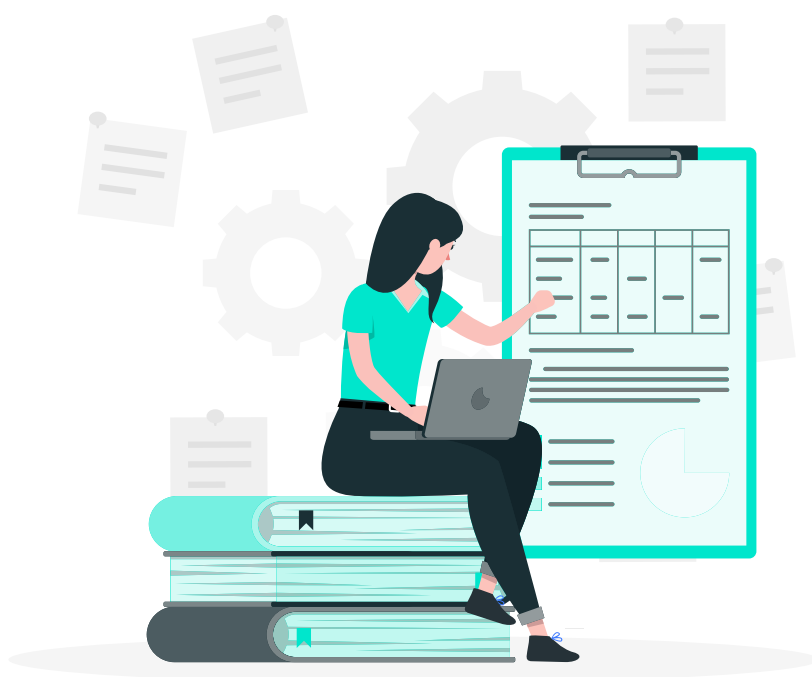
Pel que fa als autors morts abans del 7 de desembre de 1987: durant tota la vida de l'autor + 80 anys a comptar de l'1 de gener immediatament posterior a la data de la mort.

DRETS ECONÒMICS DE SIMPLE REMUNERACIÓ

Una altra tipologia de drets patrimonials són els drets de simple remuneració.

Aquests drets, a diferència dels drets exclusius, no faculten l'autor o titular a autoritzar o prohibir els actes d'exploració de la seva obra, sinó que són aquells drets pels quals l'autor rep una quantitat econòmica quan l'obra s'usa de manera determinada.

Un exemple és el dret de remuneració per còpia privada.

04 LA CESSIÓ DELS DRETS EXCLUSIUS D'EXPLOTACIÓ

4.1 Qui pot cedir els drets exclusius d'exploació?

L'autor, els hereus de l'autor o la persona física o jurídica que ostenti la titularitat del dret a cedir (tot i que, en aquest últim cas, pot haver-hi certes limitacions), com per exemple una empresa editorial musical.

4.2 Quins són els drets que es poden cedir?

Podeu cedir un dret, diversos o tots els drets exclusius d'exploació (reproducció, distribució, comunicació pública, transformació) dels quals sigueu autors o titulars. Per exemple, podeu cedir només el dret de comunicació pública de la vostra peça teatral.

/ RECORDEU

En aquest punt, és important remarcar que els drets que s'han recollit a l'apartat anterior es poden desgranar en totes aquelles facultats que la realitat permeti.

És a dir, per exemple, es pot cedir el dret en exclusiva a comunicar públicament una determinada obra de teatre del 5 al 7 d'octubre de cada any al teatre municipal de Premià de Mar.

Cal tenir en compte que si un autor cedeix en exclusiva tots els drets pel màxim de temps de protecció, a la pràctica l'autor sempre serà el beneficiari dels drets morals reconeguts com a autor de l'obra, però ja no podria fer valdre els seus drets patrimonials o econòmics. Ara bé, en termes generals, si el titular dels drets vol cedir els drets exclusius a un tercer, necessitarà el consentiment de l'autor.

No es pot renunciar als drets morals ni cedir-los. Per tant, qualsevol clàusula d'un contracte que disposi un fet en aquest sentit serà nul·la.

Per acabar, cal recordar que el fet d'**adquirir el suport material en el qual està fixada una norma no suposa obtenir cap dret sobre aquesta, encara que sigui l'original**, llevat del cas següent: quan un autor d'una obra d'arts plàstiques o d'una obra fotogràfica cedeix a l'adquirent el suport original.

En aquest cas, també es presumeix que se cedeix el dret d'exposició pública. Com que és una presumpció, l'autor pot excloure aquest dret expressament de l'acte de transmissió.

4.3 Característiques de la cessió que hem de tenir en compte a l'hora de redactar un contracte

Primer de tot, no ens cansarem d'insistir-hi: signeu la cessió de drets per escrit.

Cal començar a dessacralitzar els contractes, poden ser acords senzills i han de ser-ho, redactats amb un llenguatge planer en què les parts recullin tot el que consideren necessari i important.

A/ Obligar-se a redactar un contracte té diversos efectes positius:

- Per una banda, obliga les parts a parlar i a posar-se d'acord.
- Serveix perquè les parts tinguin clars els drets i els deures.
- En cas d'incompliment ~~per part~~ d'una de les parts, el fet de tenir un contracte signat facilita molt poder reclamar tant en seu judicial com extrajudicialment.

B/ Objecte del contracte

L'LPI determina que la cessió quedarà limitada a:

- El dret o drets cedits.
- Les modalitats d'exploració expressament previstes.
- El temps i àmbit territorial que es determinin.

En cas que no s'especifiqui res en el contracte, l'LPI ho regula per defecte.

- Pla temporal: 5 anys.
- Pla territorial: al país en el qual es porti a terme la cessió.
- Modalitats d'ús: a aquelles que es dedueixin necessàriament del contracte i siguin indispensables per complir-ne la finalitat.

C/ Característiques de la cessió

Així, sense ser exhaustius, la cessió pot ser:

- Verbal o escrita (recomanem sempre per escrit).
- En exclusiva o no.
- Contraprestació: a canvi d'una retribució o gratuïta.
- Per un país o per més d'un.
- Per un període de temps concret fins al màxim de temps de protecció dels drets (vida de l'autor + 70 anys després de la mort).
- Per una modalitat d'exploració concreta, per més d'una o per totes les existents en el moment de la signatura.

Passem a tractar breument cada punt:

VERBAL O ESCRITA.

Pot ser verbal o escrita, tot i que recomanem que sempre sigui escrita. En cas que hàgiu cedit un dret verbalment, podeu demanar que els pactes es recullin per escrit. En cas que se li demani al cessionari i aquest no hi estigui d'acord, podreu resoldre (deixar sense efecte) el contracte.

EXCLUSIVA O NO EXCLUSIVA.

En cas que la cessió sigui en exclusiva, el cessionari adquireix el dret a ser l'únic que pot explotar el dret cedit sobre l'obra.

Ara bé, aquest dret té el seu revers, ja que també té el deure d'explotar el dret del qual ara és titular.

Si en un període de cinc anys no ho fa, sense que hi hagi causes raonables que justifiquin la inactivitat, l'autor podrà revocar la cessió del dret o posar fi a l'exclusivitat.

En cas que l'autor decideixi revocar la cessió, haurà de preavisar amb un termini d'un any com a mínim, temps que pot variar si es produeix un acord de les parts, pacte o

conveni sectorial. Aquest dret de revocació és irrenunciable, tot i que no és d'aplicació a les obres en col·laboració, col·lectives i programes d'ordinador.

El cessionari estarà legitimat per perseguir les violacions que afectin els drets dels quals ara és titular.

En termes generals, el cessionari d'un dret en exclusiva no podrà cedir el dret a un tercer sense el consentiment de l'autor.

CONTRAPRESTACIÓ

La contraprestació per la cessió pot ser:

- Onerosa (per una quantitat de diners).
- Gratuïta.

De manera general, cal recordar que l'LPI estableix que la manera de cobrar la cessió atorgada és a través d'una participació proporcional als ingressos de l'explotació.

Ara bé, **en els supòsits aplicables a les arts escèniques següents, es podrà pactar la percepció d'una remuneració a tant alçat (quantitat fixa):**

- Quan, a causa de la modalitat de l'explotació, hi hagi dificultat greu per determinar els ingressos que correspondrien a l'autor o la comprovació sigui impossible o molt difícil.
- Quan la utilització de l'obra tingui caràcter accessori respecte de l'activitat o de l'objecte material als quals es destinin, o no constitueixi un element essencial de la creació intel·lectual en què s'integri.
- També es pot pactar una retribució mixta (una part a tant alçat i l'altra proporcional).

Obligació que la remuneració sigui proporcionada

En cas que sigui onerosa, la contraprestació es pot pactar lliurement entre les parts.

Ara bé, la norma estableix que, **quan els autors, artistes, intèrprets o executants concedeixin autoritzacions o cedeixin els seus drets exclusius per a l'explotació de les seves obres o altres prestacions, tenen dret a rebre una remuneració adequada i proporcionada.**

La negociació de les autoritzacions o cessions corresponents es farà d'acord amb els principis de bona fe contractual, diligència deguda, transparència i respecte a la lliure competència, cosa que exclou que una de les parts exerceixi una posició de domini respecte de l'altra.

Aquesta norma pot semblar molt genèrica, però pot ser molt útil a l'hora de veure-us obligats a reclamar als jutjats i tribunals.

Procediment de revisió del preu pactat

En cas que la retribució pactada sigui molt desproporcionada tenint en compte els ingressos que està percebent el cessionari, l'autor podrà sol·licitar la revisió de la remuneració pactada en un període de deu anys a comptar de la cessió i sempre que no hi hagi un acord entre les parts o un pacte o conveni sectorial que reculli un procediment concret de revisió.

En cas que el cessionari no s'avingui a la revisió, es podrà sol·licitar que es faci als jutjats i tribunals. Aquest procediment no s'aplicarà a les autoritzacions exclusives concedides a les entitats de gestió ni als programes d'ordinador.

obligació de transparència

Tant en les cessions exclusives com en les no exclusives, els cessionaris tenen l'obligació de facilitar per mitjans electrònics i un cop l'any tota la informació actualitzada sobre l'explotació (maneres en què s'ha portat a terme la cessió, totalitat d'ingressos, remuneració percebuda, etc.).

PER UN PAÍS O PER MÉS D'UN

Si no s'especifica en el contracte, en termes generals la cessió es limita al país en el qual s'ha signat la cessió.

PER UN PERÍODE DE TEMPS CONCRET FINS AL MÀXIM DE TEMPS DE PROTECCIÓ DELS DRETS (VIDA DE L'AUTOR + 70 ANYS DESPRÉS DE LA MORT)

Si no s'especifica res en el contracte, en termes general la cessió es limita a cinc anys.

PER UNA MODALITAT D'EXPLOTACIÓ CONCRETA, PER MÉS D'UNA O PER TOTES LES EXISTENTS EN EL MOMENT DE LA SIGNATURA

Si no s'especifica res en el contracte, la cessió es limita a les modalitats mínimes i necessàries per dur a terme l'objecte del contracte.

En aquest punt, cal recordar que **l'LPI prohibeix les cessions a futurs (llevat que sigui un encàrrec per a una obra concreta).**

És a dir, són nul·les de ple dret:

- **La cessió dels drets d'obres futures en general.**
- **El pacte de no crear més obres.**
- **La cessió per a l'explotació d'una obra existent a través de mitjans de difusió o modalitats d'utilització desconegudes avui dia no despleguen cap tipus d'efecte.** Aquest punt és molt important, ja que és habitual veure en els contractes la cessió dels drets per la seva explotació a través de mitjans que encara no són coneguts.

Aquestes disposicions es basen en la llibertat de creació artística i en la idea que no es pot cedir allò que es desconeix.

D/ Límits als drets exclusius d'explotació

En alguns casos, es pot utilitzar l'obra protegida sense demanar l'autorització de l'autor, ni haver-ne de retribuir l'ús. Ara bé, cal tenir en compte que aquesta és una facultat que dona la norma, la qual s'ha d'aplicar amb cura i de manera restrictiva.

LÍMITS I EXCEPCIONS

Excepcions legals:

La llei estableix diverses excepcions per garantir l'accés a la cultura i la informació. Sense ànim de fer un recull exhaustiu:

Còpia privada: permet fer reproduccions per a ús personal sense que aquestes incorrin en una infracció.

Dret de cita: permet incloure fragments d'obres per a comentari, crítica o recerca, sempre que se'n citi correctament l'autor.

Ús educatiu i de recerca: autoritzat en determinades condicions per fomentar la difusió del coneixement.

E/ Menció especial a la paròdia, pastitx i mineria de textos i dades

Pel que fa als límits i la seva relació amb les arts escèniques i vives, els tres límits als quals és important fer més esment són:

Caricatura, paròdia i pastitx:

La norma permet reconèixer un límit als drets d'explotació quan l'ús es faci amb efectes de caricatura, paròdia o pastitx.

PARÒDIA

Perquè s'entengui que es porta a terme una paròdia, s'han de donar els requisits següents:

- Ha de transformar una obra preexistent, sense que comporti confusió amb ella.
- Ha de suposar una manifestació humorística o burlesca.
- No ha d'inferir dany a l'obra original o a l'autor.

PASTITX

Tot i que el concepte de pastitx planteja certs problemes doctrinals, actualment la norma ho defineix com la transformació d'una obra divulgada que consisteixi a prendre diferents elements característics de l'obra d'un artista i a combinar-los, de forma que faci l'efecte de ser una creació independent, sempre que no impliqui risc de confusió amb les obres o prestacions originals, ni s'infereixi un dany a l'obra original o a l'autor.

Aquest límit també serà aplicable a usos diferents dels digitals

/ IMPORTANT

Aquest límit pot ser molt interessant en la creació de peces escèniques, tot i que, per dur a terme paròdia o pastitx, recomanem que us assessoreu amb un professional.

MINERIA DE TEXTOS I DADES

D'una manera ~~plana~~, es pot definir la mineria de textos i dades com tota tècnica analítica automatitzada destinada a analitzar textos i dades amb format digital amb la finalitat de generar informació que inclogui pautes, tendències, correlacions o elements similars.

En els últims temps se n'està parlant molt, ja que també és una manera d'alimentar els programes d'intel·ligència artificial (a través del procés d'aprenentatge automàtic).

/ RECORDEU

Perquè les vostres obres i interpretacions com a actors no puguin ser utilitzades per a la mineria de textos i dades, la norma estableix l'obligació d'excloure expressament aquesta possibilitat.

Per tant, **és important que quan signeu contractes d'interpretació, doblatge, cessió de drets, hi hagi una clàusula que exclougi la possibilitat que el vostre material s'utilitzi en aquest sentit.**

Com podeu veure, aquest és un tema complex, així que recomanem que us hi assessorau amb un professional.

Límits a l'explotació exclusiva:

Tot i que els titulars tenen dret a explotar econòmicament la seva obra, aquest dret no és absolut.

Els límits busquen equilibrar els interessos privats amb el dret del públic a accedir a les creacions culturals. Això es tradueix en restriccions com:

- La impossibilitat de cedir, en bloc, totes les modalitats d'explotació, sinó que cal delimitar clarament quins drets se cedeixen (modalitats, temps i territori).
- La necessitat de mantenir els drets morals, als quals mai es pot renunciar ni es poden transferir.

F/ Principis i criteris interpretatius

TEST DELS TRES PASSOS

Aquest criteri serveix perquè els jutjats i tribunals i el legislador interpretin les excepcions i límits als drets exclusius, assegurant que no es produeixi un perjudici injustificat als interessos legítims del titular ni es limiti excessivament l'explotació normal de l'obra.

Pas 1.

Aplicar només els límits reconeguts per la norma; no se'n poden inventar de nous i la interpretació ha de ser restrictiva.

Pas 2.

Evitar que amb l'ús del límit es duguin a terme pràctiques abusives.

Pas 3.

Ponderar el dret que justifica el límit amb els drets d'autor que protegeixen l'obra.

PROPORCIONALITAT I EQUILIBRI

Els límits s'estableixen de manera que es garanteixi un equilibri entre el dret de l'autor a obtenir una remuneració justa i el dret del públic a accedir a les obres, especialment en contextos digitals.

05

TIPUS DE CONTRACTES DE CESSIÓ DE DRETS

5.1 Creació d'una obra per encàrrec

Quan us contracten per crear una obra per encàrrec, es poden donar dos supòsits:

- Que l'encàrrec derivi d'un contracte laboral.
- Que l'encàrrec derivi d'un acord mercantil (contracte de prestació de serveis).

A) Encàrrec derivat d'un contracte laboral

Us recordem que sempre cal recollir per escrit les condicions de l'acord.

En cas que no hi hagi un contracte per escrit que determini els acords de la cessió i es doni el requisit que l'obra sigui fruit de l'activitat laboral creativa o artística habitual del treballador es presumirà (admet prova en contra) que la cessió és:

- Exclusiva: la cessió de drets d'explotació de l'obra és en exclusiva per a l'ocupador (empresari) i per a totes les modalitats i mitjans necessaris per dur a terme la normal explotació de l'obra.
- Límit temporal: la cessió finalitzarà quan acabi la relació laboral.
- Límit territorial: el marc geogràfic serà l'habitual de la relació laboral.

Per tant, en cas que l'obra no sigui fruit d'una de les funcions habituals de la persona treballadora en el marc de la relació laboral o hagi estat contractada per dur a terme activitats diferents de les de creació i no existeixi una cessió per escrit dels drets, no seran d'aplicació les presumpcions d'exclusivitat i limitació territorial i temporal recollides a l'apartat anterior.

B) Encàrrec que deriva d'un contracte mercantil

(contracte de prestació de serveis)

Un contracte mercantil d'encàrrec es pot definir com aquell contracte d'obra que té com a objecte crear una obra literària, artística o científica.

/ IMPORTANT

Per tant, l'habitual és que, a canvi d'una retribució (de la qual se sol avançar una part), l'autor es compromet a:

- Entregar una obra (en un suport tangible o intangible).
- Cedir els drets necessaris per a la seva explotació.
- Seguir les directrius de la persona que ha dut a terme l'encàrrec: temàtica de l'obra, nombre i estil de les cançons, etc.
- Complir uns terminis d'entrega.

33

TIPUS DE CONTRACTES

Així doncs, ens trobem amb el fet que se **signen dues obligacions diferents**: per una banda, un encàrrec d'obra i, per l'altra, una cessió dels drets d'autor necessaris per poder explotar l'obra. Ara bé, es poden ajuntar en un mateix contracte.

CARACTERÍSTIQUES

- **La forma escrita no és obligatòria llevat que l'autor la demani. Ara bé, sempre la recomanem.**
- En cas que no es pacti un límit temporal ni territorial ni les modalitats o mitjans d'explotació, s'entendrà que la transmissió serà a cinc anys, pel país en el qual es dugui a terme la cessió i en aquells mitjans o modalitats estrictament necessàries per complir la finalitat del contracte.

En cas que no s'hagi pactat la cessió de drets, és important remarcar que la doctrina i la jurisprudència entenen que si deriva d'un encàrrec retribuït de manera proporcionada, s'entén que del mateix encàrrec deriva la cessió de drets necessaris per executar l'objecte del contracte.

Ara bé, pel que fa a valorar si la cessió és exclusiva o no, la doctrina i la jurisprudència es divideixen en dos parers:

- La cessió és exclusiva però limitada a l'activitat habitual de qui va encarregar l'obra. Per exemple, si s'encarrega música per a una peça, la cessió s'entendria en exclusiva per utilitzar-la en la representació de peces escèniques.
- La cessió no s'hauria d'extralimitar al pactat entre les parts; per tant, serà no exclusiva.

En conclusió, sempre recomanem pactar les condicions de la cessió dels drets per escrit. **Es pot redactar d'una manera senzilla i planera i, al cap i a la fi, és beneficiós per a totes dues parts que tingueu clares quines són les condicions de l'acord professional. A més, és la millor manera d'evitar conflictes futurs.**

34

Tot i ser un fet molt habitual, la norma no recull disposicions concretes a aplicar a un contracte d'encàrrec. Ara bé, sí que es regulen **unes** disposicions mínimes i concretes per aquest supòsit:

- En cas que la persona que fa l'encàrrec no estigui satisfeta amb el resultat perquè no s'ajusta al pactat i ho pugui justificar (aquest és un concepte indeterminat que pot portar problemes), pot demanar a l'autor que dugui a terme les modificacions que calguin.
- En cas que l'autor es negui, qui ha fet l'encàrrec podria rebutjar l'obra i sol·licitar la resolució del contracte per incompliment contractual.

Model de contracte d'encàrrec d'obra i cessió de drets d'autor

CONTRACTE D'ENCÀRREC D'OBRA ARTÍSTICA I CESSIÓ DE DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL

REUNITS

D'una banda, [Nom del Client], major d'edat, amb DNI [Número] i domicili a [Adreça], d'ara endavant, "EL CLIENT".

D'altra banda, [Nom de l'Artista], major d'edat, amb DNI [Número] i domicili a [Adreça], d'ara endavant, "L'ARTISTA".

Ambdues parts, que es reconeixen mútuament la capacitat per contractar i obligar-se, acord-en subscriure el present contracte d'ENCÀRREC D'OBRA ARTÍSTICA I CESSIÓ DE DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL, d'acord amb les següents:

CLÀUSULES

PRIMERA.

Objecte del contracte L'ARTISTA es compromet a dur a terme l'obra artística següent: [Descripció detallada de l'obra], d'ara endavant "L'OBRA".

SEGONA.

Termini de lliurament L'ARTISTA es compromet a lliurar L'OBRA en un termini de [Nombre] dies/mesos a partir de la signatura del present contracte.

TERCERA.

Preu i forma de pagament EL CLIENT ha d'abonar a L'ARTISTA la quantitat de [Quantitat en euros] euros, incloent-hi els impostos inclosos. El pagament s'ha de fer de la forma següent: [Detall de pagaments, per exemple, 50 % per avançat i 50 % a l'entrega].

QUARTA.

Cessió de drets de propietat intel·lectual L'ARTISTA cedeix a EL CLIENT, en exclusiva/no exclusiva (segons acordin), els drets de reproducció, distribució, comunicació pública i transformació de L'OBRA. Aquesta cessió s'ha de dur a terme per a l'àmbit territorial de [Especificar: Espanya/mundial] i per un termini de [Duració o "indefinit"].

L'ARTISTA ha de conservar els drets morals sobre L'OBRA, en especial el dret al reconeixement de la seva autoria.

CINQUENA.

Confidencialitat Ambdues parts es comprometen a mantenir la confidencialitat de qualsevol informació sensible relacionada amb L'OBRA i el present contracte.

SISENA.

Resolució del contracte En cas d'incompliment per alguna de les parts, la part afectada pot rescoldre el contracte, exigint-ne el compliment o la indemnització corresponent.

SETENA.

Legislació aplicable i jurisdicció El present contracte es regeix per la normativa espanyola, en particular per la Llei de la propietat intel·lectual. En cas de litigi, les parts se sotmeten als jutjats i tribunals de [Lloc].

I en prova de conformitat, signen el present contracte a [Lloc] a [Data], per duplicat i a un sol efecte.

SIGNATURES:

EL CLIENT: _____

L'ARTISTA: _____

5.2 Contracte de representació teatral i execució musical

A l'apartat anterior s'ha tractat el contracte de cessió de drets amb caràcter general.

En aquest apartat, farem un breu resum del contracte de representació teatral i execució musical, ja que l'LPI el regula expressament ~~i es recull un model de contracte.~~

36

TIPUS DE CONTRACTES

A/ Què és?

És el contracte pel qual un autor d'una obra literària, dramàtica, musical, dramaticomusical, pantomímica o coreogràfica —o els seus hereus— cedeix a un tercer (cessionari o empresari) el dret de representar públicament l'obra a canvi d'una contraprestació econòmica.

Per tant:

És un acord pel qual se cedeix el dret de comunicació pública i, si la posada en escena és prou original, es pot entendre que també s'hauria de cedir el dret de transformació.

És un contracte onerós, en el sentit que el dret se cedeix a canvi d'una contraprestació econòmica. Tot i que l'autor pot cedir el dret de representació teatral i execució musical gratuïtament quan la representació de la peça sigui sense ànim de lucre.

B/ Límit temporal

El contracte es pot pactar per un temps determinat o per un nombre concret de representacions i mai pot superar els cinc anys de durada.

Límit temporal per iniciar les representacions

El contracte ha de recollir el termini dins el qual s'iniciarà la comunicació pública de l'obra i mai podrà ser superior a dos anys des de la data del contracte o, si escau, des que l'autor va posar la representació a disposició de l'empresari en condicions d'iniciar-la. Si no s'ha fixat cap termini, s'entendrà que la representació escènica de l'obra s'ha de dur a terme durant la temporada corresponent al moment de la ~~conclusió~~ del contracte.

D/ Límit territorial

En cas que no es pacti res expressament, es limita a l'àmbit territorial del país en el qual es pacti la cessió.

E/ Mitjans o modalitats d'explotació

Si no es pacten expressament, queden limitades a les de representació en teatres, sales o recintes l'entrada del qual requereixi el pagament d'una quantitat de diners.

F/ Obligacions de l'autor (cedent)

Entrega de l'obra a l'empresari (cessionari).

Garantir a l'empresari que l'exercici dels drets d'autor cedits serà pacífica.

G/ Obligacions de l'empresari (cessionari)

Explotar l'obra en les condicions temporals, territorials i de mitjans pactades.

Respectar els drets morals de l'autor:

- Reconeixent l'autoria i portant a terme una posada en escena que respecti els drets morals no fent talls o modificacions substancials sense el consentiment de l'autor.
- Si en el contracte no es diu el contrari, autor i empresari escolliran de comú acord els intèrprets principals i la direcció, i decidiran conjuntament els actes de publicitat de la peça.

Remunerar setmanalment a l'autor els drets de comunicació pública i facilitar-li les dades necessàries per comprovar que les xifres són correctes.

Facilitar a l'autor la inspecció de la representació pública de l'obra garantint-li l'entrada gratuïta.

H/ Causes de resolució específiques del contracte

A banda de les causes de resolució generals, l'LPI preveu causes de resolució específiques.

Quan l'empresari que té els drets exclusius de representació deixa de representar la peça durant un any.

Quan l'empresari no compleix les obligacions envers l'autor recollides en aquest apartat (termini per iniciar la comunicació pública de la peça, obligació de transparència i retribució dels drets tal com es va pactar, garantir el dret d'inspecció de l'obra i no fer canvis substancials sense el consentiment de l'autor).

I/ Causa d'extinció específica del contracte

Sempre que es tracti d'una obra d'estrena i la representació escènica sigui la única modalitat de comunicació pública contemplada al contracte: el contracte es podrà extingir quan l'obra sigui rebutjada clarament pel públic i aquesta opció hi estigui clarament expressada.

J/ Model de contracte de representació teatral i execució musical

Cal adaptar-lo per a cada cas, sempre millor amb assessorament professional.

CONTRACTE DE REPRESENTACIÓ TEATRAL I EXECUCIÓ MUSICAL

PARTS CONTRACTANTS: D'una banda, [Nom de l'Autor/a], amb DNI [Número], domicili a [Adreça], en qualitat d'AUTOR/A de l'obra titulada [Títol de l'obra] (d'ara endavant, "L'AUTOR/A").

D'altra banda, [Nom de la Companyia/Productora], amb CIF [Número], domicili a [Adreça], representada per [Nom del Representant], en qualitat de [Càrrec] (d'ara endavant, "LA COMPANYIA").

Ambdues parts, que es reconeixen mútuament la capacitat legal per contractar, acorden formalitzar aquest contracte de representació teatral i execució musical, d'acord amb les següents:

CLÀUSULES

1. OBJECTE DEL CONTRACTE L'AUTOR/A cedeix a LA COMPANYIA el dret de comunicació pública de l'obra teatral/musical titulada [Títol de l'obra] per mitjà de la seva representació escènica i execució musical en les condicions estipulades en aquest contracte.

2. DURADA I ÀMBIT TERRITORIAL Aquest contracte tindrà una durada de [durada en mesos o anys] a partir de la seva signatura i serà aplicable a les representacions fetes en [indicar territori o països].

3. CONDICIONS ECONÒMIQUES LA COMPANYIA ha d'abonar a L'AUTOR/A una quantitat de [import] per cada representació, o un percentatge del [X %] sobre la recaptació de taquilla, segons l'acord entre les parts. El pagament s'ha de fer mitjançant [mètode de pagament] en un termini de [dies] des de la realització de cada funció.

4. DRETS I OBLIGACIONS

- L'AUTOR/A garanteix ser el/la titular exclusiu/iva dels drets de l'obra i que aquesta no infringeix drets de tercers.
- LA COMPANYIA es compromet a no modificar el text ni la partitura sense autorització prèvia de L'AUTOR/A.
- LA COMPANYIA ha d'incloure el nom de L'AUTOR/A en el material promocional i programes de mà.

5. CONTROL DE REPRESENTACIONS L'AUTOR/A té dret a assistir a les representacions i rebre un informe periòdic sobre les funcions realitzades.

6. EXTINCIÓ DEL CONTRACTE

Aquest contracte es pot resoldre per:

- Incompliment d'alguna de les seves clàusules.
- Finalització del termini pactat.
- Acord mutu entre les parts.

7. LEGISLACIÓ I JURISDICCIÓ Aquest contracte es regeix pel que disposa el Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i altres normatives aplicables.

Qualsevol disputa derivada d'aquest contracte ha de ser resolta pels tribunals de [Ciutat o Comunitat Autònoma].

En prova de conformitat, ambdues parts signen aquest contracte a [lloc], a [data].
SIGNATURES:

[L'AUTOR/A] [LA COMPANYIA]

06

ELS DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL DELS ARTISTES

Com s'ha esmentat a l'inici d'aquest dossier, l'LPI reconeix als artistes intèrprets i executants (actors, músics, ballarins...) uns drets connexos o afins als drets d'autor sobre les seves actuacions.

Aquest dret afí es desplega en un seguit de drets o facultats morals i patrimonials, tal com succeeix amb els drets d'autor dels creadors.

També hi ha algunes normes que s'apliquen als creadors que són d'aplicació als artistes, intèrprets i executants.

6.1 Definició d'artista intèrpret i executant

La norma entén que un artista intèrpret o executant és aquella persona que representa, canta, recita, interpreta o executa de qualsevol forma una obra.

Perquè la interpretació o execució sigui protegida per l'LPI és necessari que:

- **L'artista sigui persona física.**
- **La interpretació o execució (actuació escènica, interpretació o execució musical, interpretació coreogràfica) es dugui a terme en una obra artística o intel·lectual original.** Així, en cas que la interpretació es faci en una obra audiovisual publicitària, per exemple, no es generen els drets corresponents pels intèrprets. És per aquest motiu que a la publicitat es remuneren drets d'imatge i no de propietat intel·lectual.

No requereix que la interpretació sigui especialment original, ni cal que es fixi per ser protegible. Ara bé, la fixació de la interpretació altera en certs aspectes el règim jurídic de l'actuació.

/ RECORDEU

Cal recordar de nou que la norma regula **que la direcció escènica i d'orquestra tenen reconeguts els mateixos drets que els artistes.**

6.2 Drets morals

Els artistes intèrprets i executants són els únics titulars de drets connexos als quals el legislador els reconeix drets morals.

Són un conjunt de drets i facultats als quals no poden renunciar ni es poden transmetre.

Els drets morals reconeguts als artistes són:

- **Dret al reconeixement del seu nom sobre les interpretacions** i execucions, excepte quan l'omissió tingui una justificació vàlida (no es pot saber que surt aquest personatge).
- **Dret a la integritat.** Dret a oposar-se a tota deformació, mutilació o qualsevol atemptat sobre l'actuació que lesioni el seu prestigi o reputació.
- D'aquest últim dret, en deriva el **dret a doblar-se en les llengües pròpies**. La manifestació més clara d'aquest dret és la necessitat que l'artista hagi d'autoritzar el doblatge de la seva interpretació en qualsevol de les seves llengües pròpies —a Catalunya l'habitual sol ser el català i el castellà. Aquest dret d'autorització dura tota la vida de l'artista i és l'únic que no requereix que es doni una lesió del seu prestigi o reputació.

Els drets morals no prescriuen i els poden exercir tant l'artista com els hereus. En cas que no hi hagi hereus, queda en mans de l'Estat, les comunitats autònomes, les corporacions locals i les institucions públiques de caràcter cultural.

6.3 Drets patrimonials o econòmics expressament reconeguts als artistes

A/ Dret de fixació

El dret de fixació als artistes intèrprets o executants és el que faculta a autoritzar o prohibir la incorporació de la seva actuació a un suport fonogràfic o audiovisual.

B/ Dret de reproducció

És el dret dels artistes intèrprets o executants a autoritzar o prohibir la realització per qualsevol mitjà i en qualsevol forma de còpies de les fixacions de les seves actuacions, tant si són còpies de tota l'actuació com de part d'ella, provisionals o permanents, directes o indirectes.

El dret de reproducció dels artistes està sotmès als mateixos límits que el dret de reproducció dels autors, entre altres, el de la còpia privada. Així, la norma reconeix als artistes el dret irrenunciable a percebre per part de les entitats de gestió pertinents la compensació equitativa per les reproduccions per a ús privat cobertes per l'esmentat límit.

C/ Dret de comunicació pública

És el dret dels artistes a autoritzar o prohibir que es comuniqui a un públic la seva interpretació o execució de l'actuació artística, tant en viu com a través de fixació (enregistrament) d'aquesta.

És un dret que es divideix en dos vessants:

- Per una banda, faculta l'artista a autoritzar la comunicació pública de la seva actuació, remarcant el supòsit en el qual la posada a disposició sigui per lliure demanda de la persona, que hi pot accedir com vulgui i quan vulgui.
- També es pot negar a l'autorització quan la comunicació pública té una finalitat diferent de la que inicialment s'havia pactat: per exemple, accés de públic als assaigs d'una peça teatral, emissió d'una representació teatral enregistrada sense permís...

Tanmateix, hi ha dos supòsits en els quals no és necessària l'autorització de l'artista:

Quan l'**actuació és en si mateixa un acte transmès per radiodifusió o es faci per una fixació prèviament autoritzada**, ja que s'entén que si ha accedit que es fixi la seva actuació, ja no es pot oposar a la comunicació pública.

Per tant, el dret exclusiu és substituït per un dret de simple remuneració, pel qual les entitats de gestió corresponents remuneren als artistes per la comunicació pública de la seva actuació.

/ RECORDEU

Aquesta és la funció que porta a terme la Fundació AISGE (Artistes Intèrprets, Societat de Gestió) en relació amb la radiodifusió de les interpretacions o execucions retransmeses i per cobrar els drets de comunicació pública has de ser soci.

En aquest sentit, per facilitar l'exercici exclusiu de posada a disposició del públic dels enregistraments audiovisuals en els quals s'hagin pogut fixar interpretacions o execucions, s'estableix la presumpció que quan un artista signa un contracte artístic per formar part del repartiment d'una producció audiovisual, cedeix el dret a la comunicació pública, de tal manera que percep el dret de simple remuneració recollit a l'apartat anterior.

D/ Dret de distribució

És el dret dels artistes a autoritzar o prohibir la distribució de la fixació de les seves actuacions. Aquest dret comprèn qualsevol posada a disposició del públic de l'original o de les còpies de l'actuació que s'ha fixat en un suport tangible, mitjançant la venda, el lloguer, el préstec o qualsevol altra forma.

Com amb el dret de comunicació pública, en cas que l'intèrpret signi un contracte per formar part d'una producció audiovisual, també percebrà el dret de simple remuneració corresponent als actes de **lloguer** per part de l'entitat de gestió.

E/ Límit temporal

La protecció dels drets d'explotació exclusius i de simple remuneració tenen la durada següent:

- 50 anys des de la data de la primera publicació o posada a disposició del públic.
- En defecte de la primera, 50 anys des de l'1 de gener de l'any següent a la seva interpretació o execució.

En cas de fonogrames (enregistrament sonor), la protecció és de 70 anys des de la primera publicació o posada a disposició del públic.

F/ Cessió dels drets patrimonials

Com ja hem apuntat a l'apartat anterior, els drets exclusius d'explotació no deixen de ser drets patrimonials i, per tant, es poden cedir o transmetre la propietat o la possessió durant un temps concret.

QUI ESTÀ LEGITIMAT A CEDIR ELS DRETS?

La persona titular del dret, és a dir, l'autor, els hereus o una tercera persona que prèviament hagi adquirit el dret concret.

QUÈ POT CEDIR?

La persona titular pot cedir un dret, diversos o tots els drets recollits a l'apartat anterior.

COM ELS POT CEDIR?

A grans trets, podríem dir que com les parts acordin, sempre que no hi hagi engany o abús per part d'una d'elles.

G/ Contracte de cessió de drets

Característiques

Trobem diferents maneres d'explotació:

- Exclusiva o no exclusiva.
- Per una quantitat de diners o gratuïtament.
- Per un temps concret o el màxim que permet l'LPI.
- Per uns mitjans concrets de difusió.
- Per un territori concret.

/ RECORDEU

Si una de les parts ho exigeix, aquesta cessió s'ha de fer per escrit, que és la manera recomanable de fer-ho.

H/ Cessió dels drets en el marc d'un contracte laboral artístic

Els artistes que presten serveis en una activitat artística per compte i organització d'un productor o organitzador han d'estar contractats en el règim general de la Seguretat Social, especialitat artistes, i signar un contracte laboral artístic en cas que la prestació de serveis sigui de durada determinada (és l'habitual). Per aprofundir sobre aquesta qüestió, us podeu adreçar al mòdul 3.

Pel que fa a la cessió de drets, l'LPI determina que, en cas que l'actuació es porti a terme en el marc d'una relació laboral, es presumeixen cedits els drets de reproducció i comunicació pública amb l'abast temporal, territorial i de mitjans o modalitats de difusió que es dedueixin de l'objecte del contracte.

Així, **en cas que se signi un contracte d'actuació en una obra de teatre, es presumeix cedit el dret de comunicació pública per representar l'obra davant el públic presencial que assisteixi a la sala durant el temps de vigència del contracte.**

En aquest sentit, el contracte laboral tipus inclòs en el III Conveni d'actors i actrius de teatre de Catalunya recull totes aquestes qüestions.

Tal com succeeix amb els autors, la norma reconeix als artistes les facultats següents:

- Dret a percebre una remuneració adequada i proporcionada per les autoritzacions i cessions dels seus drets.
- Dret a conèixer sobre les modalitats d'explotació de les seves interpretacions, els ingressos generats i la remuneració corresponent.
- Dret a revisar la remuneració acordada inicialment quan resulta molt desproporcionada respecte a la totalitat d'ingressos.
- Dret a revocar la cessió en exclusiva dels drets d'explotació quan durant cinc anys el cessionari no els ha explotat.

/ IMPORTANT

És per aquest motiu que, en cas que es vulgui enregistrar i distribuir o comunicar públicament la interpretació dels artistes en una peça teatral, l'artista ha de donar el seu consentiment exprés i tant l'enregistrament com la cessió de drets han de ser retribuïts.

ANAR A L'ENLLAÇ
Contracte laboral tipus

ANAR A L'ENLLAÇ
III Conveni d'actors i actrius de teatre de Catalunya

6.4 Drets de simple remuneració

Els artistes intèrprets i executants són titulars de drets de simple remuneració igual com les quantitats que perceben de les entitats de gestió (AISGE, SGAE...) per a la comunicació pública de la seva interpretació.

El dret de reproducció dels artistes està sotmès als mateixos límits que el dret de reproducció dels autors, entre altres, el de la còpia privada. Així, la norma reconeix als artistes el dret irrenunciable a percebre per part de les entitats de gestió pertinents la compensació equitativa per les reproduccions per a ús privat cobertes per l'esmentat límit.

07

LES ENTITATS COL·LECTIVES DE GESTIÓ DE DRETS I EL REGISTRE DE L'OBRA

44

GESTIÓ DE DRETS I REGISTRE

7.1 Què és una entitat de gestió?

Les entitats de gestió són entitats privades que gestionen drets de propietat intel·lectual de caràcter patrimonial (econòmics). D'aquesta manera, poden gestionar tant els drets d'explotació bàsics (reproducció, distribució, comunicació pública i transformació) com els altres drets patrimonials de simple remuneració (compensació equitativa per còpia privada, etc.).

Quan diem **gestionar**, volem dir bàsicament recaptar les quantitats que corresponguin per la llicència no exclusiva d'ús o de transformació d'una obra a favor de tercers i repartir-lo entre els autors o titulars dels drets que corresponguin.

Així doncs, els **drets recaptats** són els imports recollits per una entitat de gestió per compte dels titulars de drets.

Si sou socis de l'entitat de gestió, en principi, heu de rebre el repartiment dels drets recaptats en un màxim de 9 mesos des de l'1 de gener següent al de la recaptació.

/ RECORDEU

A vegades les entitats de gestió recapten quantitats que corresponen a persones que no són sòcies.

En aquest punt és important saber que, encara que no sigueu socis d'una entitat de gestió, teniu un termini de cinc anys per dirigir-vos a la que correspongui i demanar si us correspon alguna quantitat recaptada que està pendent d'assignació.

 / IMPORTANT

D'altra banda, si sou autors d'una obra, podeu decidir si gestioneu directament els drets d'autor que se'n deriven o si confieu la gestió a l'entitat que correspongui.

Quan negociieu el contracte d'exhibició de la vostra peça amb un equipament o organitzador d'espectacles escènics, no us oblideu de posar-ho en coneixement d'aquests i de pactar com cobrareu els drets de representació pública pel bolo o funció. L'habitual sol ser pactar un 10% de la taquilla a repartir entre tots els autors (és la tarifa que l'SGAE aplica per defecte i ja s'ha tornat costum al sector).

7.2 Societat General d'Autors i Editors (SGAE)

En el sector de les arts escèniques i vives, l'habitual és que tinguem tractes amb la SGAE.

Aquesta entitat s'encarrega d'administrar i repartir els ingressos per drets d'autor per la utilització de les obres dels creadors socis en els àmbits de la comunicació pública, la reproducció, la distribució, la transformació i la còpia privada dels drets de comunicació pública d'aquestes obres:

- a) **Obres musicals i altres de petit dret, no audiovisuals:** composicions musicals —amb lletra o sense—, literàries, esquetxos, acudits, poesies i videoclips.
- b) **Obres de gran dret: obres teatrals,** dramaticomusicals, coreogràfiques i pantomímiques.
- c) **Obres audiovisuals:** pel·lícules cinematogràfiques; obres audiovisuals, originals o adaptades, escrites per televisió; documentals i docudrames.
- d) **Obres multimèdia.**

Ara bé, com que els autors de les obres dramàtiques han d'autoritzar la representació pública, transformació... de les seves obres dramàtiques, a la pràctica la SGAE sobretot es dedica a recaptar i repartir els drets que es generen cada cop que es representa públicament una peça.

Com s'ha explicat anteriorment, cada cop que es comunica davant del públic una obra es generen uns drets remunerables que suposen que els autors hagin de cobrar una quantitat de diners.

Si l'obra està registrada a la SGAE, aquesta entitat és la que s'encarrega de recaptar els drets i pagar-los als autors.

Des de l'altra banda, si voleu utilitzar una peça registrada a la SGAE, heu de demanar-ne la llicència i abonar la tarifa corresponent.

Per defecte, és a dir, si com a autors no pacteu res diferent, l'habitual és que en concepte de drets de comunicació pública percebeu el 10 % de la taquilla a repartir entre tots els autors i en el percentatge que hàgiu fixat entre tots vosaltres en el moment de registrar l'obra.

Per tant, ens podem apropar a la SGAE des de diverses posicions:

A/ Creador que vol registrar una peça

En aquest [enllaç](#) teniu la informació de com registrar una peça dramàtica o coreogràfica. És important tenir en compte que:

ANAR A L'ENLLAÇ

Com registrar una peça artística

- En cas que la vostra peça incorpori obres d'altres autors (música, etc.), necessiteu l'autorització d'aquests per registrar-la.
- En cas que compartiu l'autoria de la peça entre diferents autors, haureu de decidir quin percentatge d'autoria correspon a cadascun de vosaltres.

/ IMPORTANT

Tant si sou socis de la SGAE com si no ho sou, heu de pactar el cobrament dels drets de comunicació pública cada cop que representeu la vostra peça en un espai escènic (convencional o no).

Penseu que si no ho pacteu, esteu regalant uns diners que us corresponen.

/ IMPORTANT

QUIN PERCENTATGE ES COBRA PELS DRETS DE COMUNICACIÓ PÚBLICA?

Com a autors podeu pactar amb l'organitzador de la representació pública de la vostra peça quin percentatge heu de cobrar de drets de comunicació pública i comunicar-ho a la SGAE.

Si no es pacta res i es paga un preu per les entrades, per defecte la SGAE recapta el 10 % de taquilla per drets de comunicació pública i els reparteix entre els autors de la peça en el percentatge que han determinat.

Si no es paga un preu per les entrades, se segueix la taula recollida a la pàgina 3 del tarifari de la SGAE.

B/ Creador que vol sol·licitar l'autorització d'ús d'una peça (dramàtica o musical) registrada a la SGAE

Per transformar o comunicar públicament una peça (dramàtica, coreogràfica o musical) registrada a la SGAE, necessiteu el consentiment exprés de l'autor de la peça.

És a dir, la SGAE no us pot autoritzar l'ús de manera automàtica. Si els autors de la peça hi estan d'acord, pactareu un preu per la llicència d'ús de la seva obra i, potser, un percentatge a abonar per cada cop que representeu la peça en què incorporeu les preexistents.

El que sí que fa la SGAE és de mitjancer entre l'autor i vosaltres. Aquí teniu més informació sobre el tema.

 ANAR A L'ENLLAÇ
SGAE

C/ I si no voleu registrar la vostra peça a la SGAE?

En cas que no vulgueu registrar la vostra peça a la SGAE, podeu decidir entre:

No registrar la peça. En aquest punt, cal recordar que no és necessari registrar la peça per ser-ne considerat autor. Ara bé, és cert que, a efectes de prova, sempre és més senzill acreditar l'autoria si ho teniu certificat per registre autoritzat.

Registrar la peça al Registre de la Propietat Intel·lectual. Aquest és un registre públic que us serveix per acreditar l'autoria de la peça, però que no recaptarà cap dret econòmic en el vostre nom. Per tant, serveix a efectes de prova.

Recordem que podeu decidir cobrar directament els drets de comunicació pública pactant-ho amb els equipaments, organitzadors o productors que exhibeixin la vostra peça.

Teniu aquí més informació de com registrar la vostra obra en el Registre de Propietat Intel·lectual.

 ANAR A L'ENLLAÇ
Registre de propietat intel·lectual

I com a intèrpret? ~~A propòsit de la~~ **Fundació AISGE Artistes Intèrprets, Societat de Gestió (AISGE)** és l'entitat de gestió que s'encarrega de gestionar els drets de comunicació pública de les fixacions de la interpretació dels intèrprets.

Així, la Fundació AISGE s'encarrega de recaptar i pagar els intèrprets pels drets de comunicació pública que es generen cada cop que s'emet per un mitjà audiovisual una peça en la qual s'hagi fixat prèviament la seva interpretació artística per un mitjà audiovisual, d'àudio o visual.

En l'enllaç de la Fundació AISGE trobareu més informació.

 ANAR A L'ENLLAÇ
Fundació AISGE

/ IMPORTANT

En tot cas, us recomanem fer-vos **sòcies** si compliu els requisits.

No només perquè cobrareu els drets de comunicació pública que us corresponguin, si no pel servei assistencial que tenen per les sòcies que es troben en una situació socioeconòmica vulnerable.

08

EL DRET A LA PRÒPIA IMATGE

48

DRET A LA PRÒPIA IMATGE

El dret a la pròpia imatge és un dret fonamental reconegut a la Constitució espanyola.

Això vol dir que qualsevol persona té el poder de decidir sobre l'ús de la seva imatge (veu, imatge i nom) i impedir que altres la difonguin, reproduïxin o publiquin sense el seu permís.

Si algú vulnera aquest dret, pot haver de fer front a sancions econòmiques i altres mesures que compensin el dany causat.

8.1 Característiques del dret a la pròpia imatge

No es pot renunciar ~~ni vendre ni cedir~~ el dret a la pròpia imatge.

Només es pot autoritzar pel seu ús per a finalitats, territori i període concret. Sempre es pot revocar l'autorització, tot i que, en cas que aquesta revocació no estigui justificada i comporti un perjudici a la persona o entitat a la qual s'havien cedit els drets, és possible que s'hagi d'abonar una indemnització.

És un dret que sempre estarà en vigor, fins i tot el pot exercir la seva família (hereus).

8.2 Què es considera una intromissió il·legítima?

Si la persona no ho autoritza expressament, es considera intromissió il·legítima:

8.3 Excepcions

Hi ha algunes situacions en què no es considera que hi hagi una vulneració del dret a la imatge:

- Quan es tracta de personatges públics i apareixen en actes oficials o en espais oberts al públic.
- Quan es fan caricatures amb una finalitat social o satírica.
- Quan la imatge d'algú apareix de manera accessòria en una publicació sobre un fet públic.

8.4 Què es pot reclamar?

Si una persona veu vulnerat el seu dret a la imatge, pot demanar:

- Que es deixi de difondre la seva imatge i es restableixi la situació anterior.
- Que es prenguin mesures per evitar futures intromissions.
- Una indemnització per danys i perjudicis.
- Que es retornin els beneficis obtinguts amb l'ús indegut de la seva imatge.

/ IMPORTANT

8.5 El dret d'imatge en les arts escèniques

En termes generals, s'ha de tenir en compte, sempre que utilitzem la imatge, nom o veu d'una persona necessitem que ens signi per escrit el dret de cessió de la seva imatge.

L'habitual en el sector de les arts escèniques és que hagin de cedir la seva imatge:

8.6 Intèrprets que actuen en una peça

Tal com es recull en el mòdul 3 d'aquest itinerari formatiu, els intèrprets que presten serveis en una peça escènica sota l'àmbit d'organització i direcció d'un tercer han d'estar contractats en el règim general de la Seguretat Social, especialitat artistes, **ampliant** el III Conveni d'actors i actrius de teatre de Catalunya.

ANAR A L'ENLLAÇ

III Conveni d'actors i actrius de teatre de Catalunya.

ANAR A L'ENLLAÇ

Contracte tipus de treball d'actors i actrius de teatre

Les parts signants d'aquest Conveni també van pactar un contracte tipus de treball d'actors i actrius de teatre que regula una clàusula de cessió de drets d'imatge:

8. TÍTOLS DE CRÈDIT I PUBLICITAT. CESSIÓ DE DRETS D'IMATGE.

8.1. L'ACTOR/ACTRIU autoritza l'explotació de la seva imatge (vinculada directament al paper que interpreta a l'OBRA) a favor de la PRODUCTORA únicament i exclusivament per a la promoció i difusió de l'OBRA i mentre aquesta estigui en cartell o durant el temps en què aquesta estigui programada (temporada i/o bolos).

No és objecte de límit temporal l'explotació de la imatge de l'ACTOR/ACTRIU quan aquesta formi part de reculls històrics, arxius o currículums que tenen finalitat

d'arxiu cultural o de fons històric de la PRODUCTORA.

8.2. L'ACTOR/ACTRIU es compromet a lliurar a la PRODUCTORA tot aquell material necessari per a l'elaboració de la seva publicitat (fotografies, currículums, textos, etc.) preferentment en suport informàtic.

LA PRODUCTORA únicament utilitzarà aquest material per dur a terme la publicitat i promoció de l'OBRA i per a finalitats de fons o arxiu documental.

8.3. LA PRODUCTORA ha de fer constar el nom de l'ACTOR/ACTRIU en tot suport publicitari (com a mínim en el programa de mà i a les instal·lacions del teatre durant la temporada), en el qual aparegui la relació del repartiment complet, segons el llibre d'estil de publicitat de la PRODUCTORA.

8.4. L'ACTOR/ACTRIU ha de col·laborar i participar en la campanya de promoció de l'espectacle."

/ RECORDEU

S'entén que els intèrprets que signen un contracte laboral per interpretar un paper a una peça escènica cedeixen els drets d'imatge de manera tàcita sempre que siguin per l'activitat habitual de la interpretació.

Per tant, a efectes de publicitar i promocionar l'obra és necessari que se signi la cessió de drets d'imatge.

/ RECORDEU

8.7 Persones que surten de públic en una peça

Sempre que fixem en un suport la imatge d'una persona que surt de públic en una peça, per comunicar aquesta imatge necessitem el seu consentiment per escrit.

Com que aquesta opció pot ser difícil de dur a terme en certes peces, recomanem que pixeleu aquelles persones de les quals no teniu el consentiment o que abans de fer la foto demaneu a aquelles

persones que no vulguin sortir que s'apartin, ja que si posen per a la foto la jurisprudència entén que es pot considerar que ha donat el seu consentiment tàcit per al seu ús.

Tot i això, aquest consentiment no és automàtic i sempre és recomanable deixar-ho per escrit. Recordeu ser especialment curosos a l'hora de prendre imatges de menors.

En tot cas, insistim que el correcte és sol·licitar la **cessió del dret d'imatge** per escrit recollint que:

- Ha de quedar clar quin és l'abast territorial i temporal de l'autorització ~~i amb quina finalitat se cedeix~~.
- Ha d'especificar quins materials i mitjans s'utilitzaran (fotografies, vídeos, publicacions en xarxes, etc.).
- Ha d'indicar durant quant de temps s'autoritza l'ús de la imatge i per a quin projecte **concret**.
- És recomanable recollir que es pot revocar la cessió de drets d'imatge en qualsevol moment.

Amb aquest dossier hem volgut acostar-nos als drets d'autor aplicats a les arts escèniques i vives. Ara bé, com que són qüestions complexes, us recomanem que us assessoreu amb un professional.

REFERÈNCIES UTILITZADES

BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, R.; GONZÁLEZ GOZALO,

A. Manual de propiedad intelectual. Ed. Tirant lo Blanc. Ed. 2023. València

Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, que regularitza, aclareix i harmonitza les disposicions legals vigents sobre la matèria

ANAR A L'ENLLAÇ
Reial Decret 24/2021

Esperem que aquesta guia us serveixi per tenir clares les característiques de les formes jurídiques més utilitzades al sector teatral.

Per escollir-ne la més adient, sempre és recomanable assessorar-se!

Un projecte de l'**Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya**.

Amb el suport de l'**Institut Català de les Empreses Culturals** del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la col·laboració del Servei de Desenvolupament Empresarial de l'ICEC.

Aquesta documentació forma part de "**Teatre 360°: Itinerari formatiu i mentories per a professionals**", una de les mesures del I Pla d'Impuls de Teatre de Catalunya 2023-2026.

Document actualitzat al març de 2025.

Mireu els temes tractats i els materials publicats en aquest enllaç.

Autoria: Andrea Leunda, advocada especialitzada en cultura i arts vives – 2024

Si teniu preguntes sobre aquest tema, recordeu que l'AADPC ofereix un servei de consultes legals, servei gratuït per a les persones associades.

Podeu trobar el formulari de petició de consulta a:

Us voleu donar d'alta a l'AADPC?

Trobareu tota la informació i el formulari a:

Un projecte de:

Amb el suport de:

